

EXPUNERE DE MOTIVE

Secțiunea 1 – Titlul proiectului de act normativ

LEGE PRIVIND MODIFICAREA ȘI COMPLETAREA ALIN. (2), LITERA E) AL ART. 291 DIN LEGEA NR. 227/2015 PRIVIND CODUL FISCAL

Secțiunea a 2-a – Motivul emiterii modificării legislative

1. Descrierea situației actuale

În data de 15 iulie 2022 a fost publicată în Monitorul Oficial Ordonanța 16/2022 pentru modificarea și completarea Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal, abrogarea unor acte normative și alte măsuri financiar-fiscale („Ordonanța Guvernului nr. 16/2022”).

Prin intermediul acesteia, ca măsură pentru descurajarea consumului anumitor produse care pot avea efecte negative asupra sănătății consumatorilor, cum ar fi băuturi răcoritoare îndulcite cu zahăr sau băuturi energizante, au fost aduse modificări cu privire la produsele care beneficiau de cota redusă de TVA de 9%.

În acest sens, produsele încadrate în NC 2202 99, potrivit Regulamentului de punere în aplicare (UE) 2021/1832 al Comisiei din 12 octombrie 2021 de modificare a anexei I la Regulamentul (CEE) nr. 2658/87 al Consiliului privind Nomenclatura tarifară și statistică și Tariful Vamal Comun, denumit, în continuare „Regulament”, fără nicio limitare, au fost scoase din sfera de aplicare a cotei reduse TVA de 9%. Prin această modificare, nu s-a ținut cont că această categorie NC încadrează, printre altele, băuturile pe bază de plante (încadrate în codurile NC 2202 99 11, 2202 99 15), precum și produsele cu destinație nutrițională specială (încadrate în codurile NC 2202 99 91).

Astfel, s-a creat o situație legislativă de natură să conducă la o penalizare a consumatorului care optează pentru băuturi pe bază de plante de nevoie (alergii, intoleranțe, recuperare medicală) sau voluntar (pentru a adopta un stil de viață și obiceiuri de consum alimentar fără lapte de origine animală sau carne), acesta fiind obligat să suporte o cotă de TVA mai mare, generând, astfel, costuri suplimentare, mai ridicate cu 10%, la achiziționarea acestor produse față de perioada de achiziționare de până la momentul 15 iulie 2022. În mod similar, s-a creat o situație dezavantajoasă pentru consumatorii alergici sau care prezintă intoleranțe alimentare sau care se află în situația de recuperare medicală și care sunt nevoiți să apeleze la produsele cu destinație nutrițională specială în scopuri medicale.

Or, această situație se află în afara scopului avut în vedere la adoptarea reglementărilor anterior menționate și care, potrivit Expunerii de motive la Proiectul de lege „PL-x nr. 628/2022” de aprobare a Ordonanței Guvernului nr. 16/2022, au fost menite să descurajeze „consumul de băuturi răcoritoare

îndulcite cu zahăr, băuturi energizante, etc.”, cel puțin pentru argumentele descrise mai jos.

În primul rând, băuturile pe bază de plante și produsele cu destinație nutrițională specială nu se încadrează în categoriile de băuturi răcoritoare sau băuturi energizante, nu conțin zahăr adăugat și nici grăsimi, ci zaharuri prezente în mod natural din ingrediente și/sau fructe, potrivit Regulamentului.

În al doilea rând, produsele pe bază de plante încadrate la NC 2202 99 11 și NC 2202 99 15 sunt considerate a fi necesare pentru consumatori fie pentru că reprezintă singura alternativă pentru cei care prezintă intoleranțe sau alergii sau care se află în recuperare medicală, fie pentru că sunt singura sursă de hrană în cazul motivelor religioase (cum ar fi în România, perioadele de post), fie pentru că, din rațiuni de ecologie sau stil de viață sau diete recomandate, reprezintă o alternativă vegetală a proteinelor din lactoză.

În plus, băuturile încadrate în NC 2202 99 91 reprezintă o categorie de alimente cu destinație nutrițională specială, prelucrate sau formulate special și folosite în regimul dietetic al pacienților care sunt sub supraveghere medicală. Acestea sunt utilizate de către consumatorii care suferă de anumite alergii sau intoleranțe, fiind recomandate și pacienților cu capacitate limitată, slăbită ori dereglată de a prelua, digera, absorbi, metaboliza sau excreta alimentele obișnuite ori nutrienți sau metaboliți, ori pacienților cu alte cerințe nutritive determinate medical.

În al treilea rând, spre deosebire de băuturile răcoritoare, alimentele încadrate în codurile NC 2202 99 11, 2202 99 15 și NC 2202 99 91 nu sunt consumate cu ocazia unei situații recreative sau în scop de înlocuitor apă, ci au funcția de a suprima foamea, fiind consumate cu ocazia mesei.

Băuturile pe bază de plante (cele mai frecvente fiind cele pe bază de plante ca soia, cocos, migdale, orez, ovăz, alune caju) și produsele cu destinație nutrițională specială nu sunt considerate a fi „băuturi răcoritoare”, întrucât acestea au ingrediente foarte diferite de băuturile răcoritoare. În consecință, ar fi înșelător și contrar articolului 7 din Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 al Parlamentului european și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare să fie denumite sau prezentate prin menționarea acestor caracteristici, pe care nu le posedă.

În concret, în cazul băuturilor pe bază de plante, vegetale, apa nu este ingredientul principal, ci are funcția auxiliară de a dilua ovăzul sau soia și în care se adaugă vitamine și calciu pentru a crea un produs lactat alternativ, care să reproducă caracteristicile minerale și conținutul de vitamine ale acestuia.

În ceea ce privește conținutul nutrițional, aceste produse conțin proteine la diferite niveluri și deseori conțin calciu, vitamine, minerale și fibre. Nu conțin lactoză sau colesterol și se caracterizează în general printr-o compoziție favorabilă de acizi grași, ceea ce înseamnă că ele conțin în general puține grăsimi saturate.

	Numeroase studii științifice indică fără echivoc faptul că datorită compoziției și proprietăților lor nutritive, „băuturile” pe bază de soia, cereale, nuci și semințe sunt, la nivel de ingrediente, mai aproape de „alimente” decât de „băuturi”. Aceasta este o caracteristică care le deosebește de băuturile răcoritoare și o caracteristică pe care o împărtășesc cu băuturile bazate pe lapte. Cât privește produsele cu destinație nutrițională specială, acestea sunt considerate alimente medicale, prelucrate sau concepute în mod special și destinate regimului dietetic al pacienților, inclusiv al sugarilor, care trebuie utilizate sub supraveghere medicală, fiind îmbogățite cu anumiți nutrienți în funcție de destinația produsului, având un scop curativ. Or, în general, taxele mai mari ar trebui percepute pentru produsele care au un impact dovedit a fi negativ asupra sănătății publice, de exemplu tutunul și băuturile alcoolice, băuturile răcoritoare cu zahăr etc., iar nu pentru cele care contribuie la protejarea sănătății sau interesele consumatorilor din perspectivă nutrițională. Aceste taxe sunt considerate a fi politici fiscale pentru sănătate, deoarece salvează vieți și previn bolile, având ca obiectiv reducerea consumului de produse considerate factori de risc, făcându-le mai puțin accesibile prin punerea la dispoziție cu prețuri mai mari. Însă, prin aplicarea unei cote mai mari de TVA pentru băuturile pe bază de plante și produsele cu destinație nutrițională specială, acest scop nu poate fi îndeplinit, întrucât acestea reprezintă remedii pentru o viață și o nutriție sănătoasă sau unica alternativă în caz de recuperare medicală sau alergii sau intoleranțe. Având în vedere cele prezentate mai sus, se impune modificarea alin. 2, litera e) al articolului 291 din Legea nr. 227/2015 privind Codul Fiscal, astfel încât băuturile pe bază de plante încadrate în codurile NC 2202 99 11, 2202 99 15 și produsele cu destinație nutrițională specială încadrate în codurile NC 2202 99 91 să fie încadrate la cota redusă TVA de 9%, întrucât acestea reprezintă produse utilizate pentru a completa sau înlocui alimentele pe bază de lapte.
1 ¹ . În cazul proiectelor de acte normative care transpun legislație comunitară sau creează cadrul pentru aplicarea directă a acesteia, se vor specifica doar actele comunitare în cauză, însoțite de elementele de identificare ale acestora	Nu este cazul.
2. Schimbări preconizate	Obiectivul acestei reglementări este de a stabili cota redusă de TVA de 9% pentru băuturile pe bază de plante, încadrate în codurile NC 2202 99 11, 2202 99 15 și produsele cu destinație nutrițională specială încadrate în codurile NC 2202 99 91.
3. Alte informații	Nu este cazul.
Secțiunea a 3-a – Impactul socioeconomic al proiectului de act normativ	

1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul.
1². Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Permiterea aplicării unor cote diferite de TVA la produse din lapte față de alternativele pe bază de plante poate fi considerată o denaturare din punct de vedere al concurenței. Modificarea propusă are rolul de a restaura egalitatea de șanse în procesul de cumpărare a produselor pe bază de lapte și al băuturilor pe bază de plante care le înlocuiesc.
2. Impactul asupra mediului afaceri	Nu este cazul.
3. Impactul social	Având în vedere proprietățile nutritive și posibilitatea lor de utilizare în moduri similare cu laptele, băuturile pe bază de plante în general și, în special, cele pe bază de soia care conțin un nivel de proteine de înaltă calitate similar cu cel al laptelui, sunt considerate ca alternative ale laptelui. Aceste produse sunt asociate cu un risc mai mic de diabet și boli de inimă, cu scăderea tensiunii arteriale, a colesterolului „rău” și a greutății corporale. Mai mult, produsele cu destinație nutrițională specială sunt destinate hrănirii exclusive sau parțiale a persoanelor ale căror nevoi nutriționale nu pot fi satisfăcute de alimentele obișnuite. Astfel, modificările au un impact pozitiv asupra consumatorilor acestor produse cu caracter special, oferindu-le cadrul legal necesar pentru satisfacerea nevoilor în condiții de egalitate.
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul.
5. Alte informații	Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a – Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani).

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media pe 5 ani
1	2 2023	3 2024	4 2025	5 2026	6 2027	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) impozit pe profit						
(ii) impozit pe venit						
b) bugete locale:						
(i) impozit pe profit						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) contribuții de asigurări						

2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a) buget de stat, din acesta:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
b) bugete locale						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
c) bugetul asigurărilor sociale de stat:						
(i) cheltuieli de personal						
(ii) bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a) buget de stat						
(i) cheltuieli de personal						
b) bugetele locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	Nu este cazul.					
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare	Nu este cazul.					
7 Alte informații	Nu este cazul.					

Secțiunea a 5 –a – Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare

1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ:	
a) acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ;	Reglementarea propusă va modifica Legea nr. 227/2015 privind Codul fiscal și Hotărârea Guvernului nr. 1/2016 pentru aprobarea Normelor Metodologice de aplicare a Legii nr. 227/2015 privind Codul fiscal.
b) acte normative ce urmează a fi elaborate în temeiul implementării noilor dispoziții.	Nu este cazul.
1 ¹ . Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	Nu este cazul.
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	Nu este cazul.

3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	Nu au fost identificate documente în legislația comunitară în domeniu.
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	Nu este cazul.
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	Nu este cazul.
6. Alte informații.	Nu este cazul.

Secțiunea a 6-a – Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ

1. Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate	[...]
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea, precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ	[...]
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative	[...]
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale, în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente	[...]
5. Informații privind avizarea de către:	
a) Consiliul Legislativ	[...]
b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării	[...]
c) Consiliul Economic și Social	[...]
d) Consiliul Concurenței	[...]
e) Curtea de Conturi.	[...]

Secțiunea a 7-a – Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării actului normativ	[...]
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice	[...]
3. Alte informații	Nu este cazul
Secțiunea a 8-a - Măsuri de implementare	
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale – înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente	Nu este cazul.
2. Alte informații	Nu este cazul.

Inițiator: Ileana Cristina Dumitrache, deputat PSD